

HEQT

HÜQUQİ EKSPERTİZA VƏ QANUNVERİCİLİK
TƏŞƏBBÜSLƏRİ MƏRKƏZİ

NORMATİV HÜQUQİ AKTIN QƏBUL EDİLMƏSİ ZƏRURƏTİNİN ƏSASLANDIRILMASI SƏNƏDİNİN TƏRTİB EDİLMƏSİ

QAYDALARI

2024-cü il

**Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması
sənədinin tərtib edilməsi**

QAYDALARI

Mündəricat

1. Ümumi müddəalar	1
2. Əsaslandırma sənədinin tərtibi üçün istifadə olunan materiallar	1
3. Əsaslandırma sənədinin ümumi strukturu	3
4. Məqsəd və predmet bölməsi	3
5. Təhlil bölməsi	5
6. Proqnozlaşdırma bölməsi	6
7. Təsirə məruz qalan normativ hüquqi aktların siyahısı	7
8. Qaydaların əlavəsi	8

*Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik
Təşəbbüsləri Mərkəzinin Müşahidə
Şurasının 2024-cü il 19 yanvar tarixli
MŞ/1-001 nömrəli Qərarı ilə təsdiq
edilmişdir*

**Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması
sənədinin tərtib edilməsi
QAYDALARI**

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu **Qaydalar** normayaratma fəaliyyətində vahid yanaşmanın təmin edilməsi və normayaratma fəaliyyətinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun (bundan sonra - **Konstitusiyaya Qanunu**) tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədi (bundan sonra - **əsaslandırma sənədi**) normativ hüquqi akt layihəsinin hazırlanmasının məqsədlərini və zəruriliyini əks etdirən, layihənin qəbul edilməsinin mümkün nəticələrini proqnozlaşdırmaqla onun keyfiyyətinin artırılmasına yönəlmiş sənəddir.

1.3. Bu Qaydaların müddəaları Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi tərəfindən əsaslandırma sənədi hazırlanarkən və ya digər subyektlər tərəfindən hazırlanmış əsaslandırma sənədinə baxılarkən tətbiq olunur.

1.4. Normativ hüquqi aktın layihəsinin uyğunluğunun təmin edilməsi məqsədilə hazırlanan layihələrin, habelə texniki xarakterli, o cümlədən normativ hüquqi aktda yalnız ad və ya rəqəm dəyişiklikləri nəzərdə tutan layihələrin əsaslandırma sənədinin bu Qaydalara uyğun tərtib olunması tələb olunmur.

2. Əsaslandırma sənədinin tərtibi üçün istifadə olunan materiallar

2.1. Əsaslandırma sənədinin tərtibi üçün aidiyyəti qanunvericiliyin tələblərinə riayət etməklə¹ aşağıdakı mənbələrdən əldə olunmuş materiallardan (məlumatlardan) istifadə oluna bilər:

2.1.1. Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin normativ hüquqi aktları, belə aktlara dair əsaslandırma sənədləri, o cümlədən hüquq siyasəti sənədləri (*policy papers*),

¹ Bəzi hallarda müəyyən mənbələrdən məlumatların və ya materialların əldə olunması və istifadə edilməsi xüsusi qanunvericiliklə tənzimlənir. Belə hallarda həmin mənbələrdən məlumatların və ya materialların əldə olunması və istifadə edilməsi *aidiyyəti qanunvericiliyin tələblərinə riayət edilməklə* həyata keçirilməlidir.

izahedici memorandumlar (*explanatory memoranda*), qəbul bəyanatı (*adopting release*), habelə rəsmi şərhlər, elmi-praktiki kommentariyalar və məqalələr;

2.1.2. beynəlxalq müqavilələr, onların hazırlanması və müzakirəsi zamanı tərtib edilmiş sənədlər və protokollar (*travaux préparatoires*), habelə onlara dair izahedici qeydlər (*explanatory notes*), elmi-praktiki kommentariyalar və məqalələr;

2.1.3. İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin presedentləri, İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında Konvensiyanın müddəalarına dair təlimatlar (*guides*), BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Komitəsinin ümumi şərhləri (*general comments*);

2.1.4. Azərbaycan Respublikasının, xarici və beynəlxalq məhkəmə təcrübəsi materialları, dövlət orqanlarının (qurumlarının) aktları, o cümlədən inzibati aktlar;

2.1.5. Milli arxiv fondunda, xarici ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların arxivlərində saxlanılan materiallar;

2.1.6. dövlət informasiya ehtiyatları;

2.1.7. statistik məlumatlar və materiallar;

2.1.8. “Elektron Hökumət İnformasiya Sistemində” və “Lisenzialar və icazələr” portalında yerləşdirilmiş normativ hüquqi akt layihələrinə dair verilmiş təkliflər;

2.1.9. normativ hüquqi bazanın monitorinqinin və hüquqi tənzimləmənin təsirinin qiymətləndirilməsinin nəticələri;

2.1.10. yerli və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən hazırlanmış model qaydalar, təlimatlar, hesabatlar, məruzələr, tövsiyələr və bu kimi digər materiallar;

2.1.11. dərc olunmuş elmi tədqiqat işləri və araşdırmalar, tədris vəsaitləri, elmi-praktiki konfrans və digər tədbirlərin materialları;

2.1.12. alimlərin, ekspertlərin və mütəxəssislərin mülahizələri və rəyləri;

2.1.13. yerli və xarici dövlət orqanlarının (qurumlarının), habelə beynəlxalq təşkilatların fəaliyyəti ilə bağlı dərc olunmuş və ya onlar tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlar, o cümlədən onlar tərəfindən aparılmış araşdırmaların, təhlillərin, monitorinqlərin və ümumiləşdirmələrin nəticələrinə dair hesabatlar və digər materiallar;

2.1.14. internet informasiya resurslarının, habelə sosioloji sorğuların nəticələri;

2.1.15. normativ hüquqi akt layihəsinin hazırlanması üçün zəruri hesab olunan və qanunvericiliyə uyğun əldə edilmiş digər materiallar (məlumatlar).

2.2. Əsaslandırma sənədində onun tərtib olunması zamanı istifadə edilmiş materiallara dəqiq istinadlar verilməlidir. Belə istinadlar müvafiq materialın və onun aidiyyəti struktur elementinin asanlıqla müəyyən edilməsi (identifikasiyası) üçün yetərli olmaqla, bir qayda olaraq aşağıdakı məlumatları əks etdirməlidir:

2.2.1. materialın növü (qanun, qərar, məqalə, hesabat, metodiki vəsait, rəy və s.);

2.2.2. materialın Azərbaycan dilində dəqiq adı (material xarici dildə olduqda, həmçinin onun orijinal dildə olan adı mötərizədə göstərməlidir);

2.2.3. materialın müəllifinin və ya onu hazırlamış (təsdiq etmiş) qurumun adı;

2.2.4. materialın nömrəsi;

- 2.2.5. dərc olunduğu tarix;
- 2.2.6. dərc olunduğu mənbə (kitab, jurnal, veb-səhifə və s.);
- 2.2.7. səhifənin və ya struktur elementinin nömrəsi;
- 2.2.8. materialın və onun struktur elementinin dəqiq müəyyən edilməsi (identifikasiyası) üçün zəruri hesab edilən istənilən digər məlumatlar.

2.3. Əsaslandırma sənədinin tərtibi üçün istifadə edilmiş, lakin açıq mənbələrdən əldə olunması mümkün olmayan materiallar² (həmin materiallardan çıxarış və ya onların surəti) əsaslandırma sənədinə qoşma qismində əlavə olunur.

3. Əsaslandırma sənədinin ümumi strukturu

3.1. Əsaslandırma sənədi normativ hüquqi aktın layihəsinin hazırlanması mərhələsində aşağıdakı bölmələrdən ibarət olmaqla tərtib olunur:

3.1.1. normativ hüquqi aktın layihəsinin hazırlanmasının məqsədləri və mövcud hüquqi tənzimləmədə dəyişikliklər edən struktur elementlərinin hüquqi tənzimləmə predmeti (bundan sonra – **məqsəd və predmet bölməsi**);

3.1.2. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin və onun tətbiqi təcrübəsinin, xarici dövlətlərin qanunvericiliyinin, mediada dərc olunmuş materialların, normativ hüquqi aktın layihəsinin hüquqi tənzimləmə predmetinə dair fiziki və hüquqi şəxslərin müraciətlərinin təhlili (bundan sonra – **təhlil bölməsi**);

3.1.3. normativ hüquqi aktın qəbul edilməsinin ehtimal olunan nəticələrinin proqnozlaşdırılması (bundan sonra – **proqnozlaşdırma bölməsi**);

3.1.4. normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi ilə əlaqədar ləğv edilməli, dəyişikliklər edilməli, habelə hazırlanmalı olan Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarının və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının (onların struktur elementlərinin) siyahısı (bundan sonra – **təsirə məruz qalan normativ hüquqi aktların siyahısı**).

3.2. Əsaslandırma sənədinin struktur elementləri onların məzmununun tamlığına və mahiyyətinin dəqiq ifadə edilməsinə xələl yetirilmədən yığcam, sadə və aydın formada tərtib olunmalıdır.

3.3. Əsaslandırma sənədi bu Qaydaların əlavəsi olan “Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədinin nümunəvi strukturu” nəzərə alınmaqla tərtib edilir.

4. Məqsəd və predmet bölməsi

²Məsələn, verilmiş sorğulara cavablar, aparılmış ictimai sorğuların nəticələri, cəlb edilmiş ekspert və ya mütəxəssislərin rəyləri, layihənin ayrı-ayrı təsirlərinin qiymətləndirilməsi üzrə hesabatlar və s.

4.1. Əsaslandırma sənədinin məqsəd və predmet bölməsində aşağıdakı məlumatlar göstərilir:

4.1.1. layihənin hazırlanmasının **hüquqi əsasları** (məsələn, layihənin hazırlanmasını tələb və ya tövsiyə edən müvafiq hüquqi aktın məzmunundakı tapşırığa istinadların verilməsi);

4.1.2. layihənin **ümumi məqsədləri** (layihənin konstitusion əsasları, hansı niyyətlə hazırlandığı, hansı sahədə ictimai münasibətlərin tənzimlənməsinə yönəlmiş və sair bu kimi məlumatlar);

4.1.3. layihə üçün nəzərdə tutulmuş normativ hüquqi aktın növünün seçilməsinin əsaslandırılması;

4.1.4. layihənin predmeti, o cümlədən layihənin aid olduğu tənzimləmə sahəsində konkret hansı ictimai münasibətlərin, bu münasibətlərin hansı institutlarının və ya digər komponentlərinin (bundan sonra – **problem**) tənzimlənməsinə yönəlmiş barədə məlumat, həmçinin:

4.1.4.1. layihənin həll edəcəyi hər bir problemin ayrıca təsviri;

4.1.4.2. problemin mövcudluğunu təsdiq edən materialların, o cümlədən problemlə bağlı aparılmış araşdırmaların qısa icmalı³ (olduğu halda);

4.1.5. qurum tərəfindən zəruri hesab edildiyi hallarda, problemin tarixçəsi barədə qısa məlumat (layihənin həll edəcəyi hər bir problemin tarixi kökləri, onun yaranmasına səbəb olmuş hallar, keçdiyi inkişaf yolu, onun həlli istiqamətində görülmüş hüquqi və digər tədbirlər, həmin tədbirlərin səmərəsizliyinin səbəbləri və göstəriciləri və s.);

4.1.6. problemin həlli üçün dövlət tənzimləməsinə alternativ tənzimləmənin mümkün olmadığına əsaslandırılması⁴, o cümlədən:

4.1.6.1. problemin maarifləndirmə yolu ilə həll edilməsinin səmərəsizliyi;

4.1.6.2. özünü tənzimləmə və birgə tənzimləmə mexanizmlərinin tətbiq olunmasının səmərəsizliyi;

4.1.6.3. həvəsləndirici və ya çəkindirici iqtisadi alətlər⁵ vasitəsilə tənzimləmənin səmərəsizliyi;

4.1.7. problemin həlli üçün qüvvədə olan hüquqi aktlara təklif edilən hər bir əhəmiyyətli dəyişiklik barədə ətraflı məlumat, habelə layihə ilə qanunvericiliyə daxil edilməsi nəzərdə tutulan bütün yeni anlayışların, subyektlərin (məsələn, yeni yaradılan dövlət

³ Belə materiallara dəqiq istinadlar verilməlidir.

⁴ Alternativ tənzimləmə metodlarının səmərəliliyinin dəyərləndirməsinin aparılması üçün OECD təşkilatının "Alternatives to Traditional Regulation" hesabatında (<https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/42245468.pdf>) nəzərdə tutulmuş tövsiyə və mövqelərdən istifadə edilə bilər.

⁵ Təcrübədə həmçinin "market-based instruments" terminindən geniş istifadə olunur.

orqanları, qurumlar və s.), hüquqi institutların, funksiyaların və mexanizmlərin ayrı-ayrılıqda təsviri, mahiyyəti və zəruriliyi⁶;

4.1.8. layihənin tərtib olunması zamanı istifadə edilmiş materiallara (məsələn, model qanunvericilik normalarına) dəqiq istinadlar⁷.

5. Təhlil bölməsi

5.1. Əsaslandırma sənədinin təhlil bölməsində aşağıdakı məlumatlar göstərilir:

5.1.1. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin və onun tətbiqi təcrübəsinin təhlili, o cümlədən:

5.1.1.1. müvafiq problemi tənzimləyən qüvvədə olan normativ hüquqi aktların dəqiq dairəsi və hər bir normativ hüquqi aktın bütün aidiyyəti struktur elementlərinə dəqiq istinadların verilməsi;

5.1.1.2. hüquqi tənzimləmədə dəyişiklik edilməsi təklif olunan hər bir hüquq normasının ayrı-ayrılıqda⁸ nöqsanlarının əsaslandırılması (hüquqi tənzimləmədəki çatışmazlıqlar, boşluqlar və ziddiyyətlər, hüquq normalarının qeyri-müəyyənliyi, mövcud hüquqi tənzimləmənin səmərəsizliyinin izahı və dəlilləri);

5.1.1.3. problemlə bağlı qüvvədə olan aidiyyəti qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi barədə məlumat:

5.1.1.3.1. İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin presedentləri⁹;

5.1.1.3.2. məhkəmə təcrübəsi materialları, dövlət orqanlarının (qurumlarının) aktları, o cümlədən inzibati aktlar¹⁰;

5.1.2. xarici dövlətlərin qanunvericiliyinin təhlili, o cümlədən:

5.1.2.1. layihə ilə bağlı qanunvericiliyi təhlil edilmiş xarici dövlətlərin¹¹ adı (siyahısı);

⁶ Xarici ölkələrin təcrübəsindən və ya beynəlxalq təşkilatların sənədlərindən götürülmüş (resepsiya edilmiş) yeni hüquqi institutların, anlayışların, subyekt növlərinin, və ya mexanizmlərin orijinal dildə və ya mənbə dilində olan adları da qeyd edilməlidir.

⁷ Belə istinadlar bu Qaydaların 2.2-ci bəndinin tələblərinə uyğun verilməlidir.

⁸ Bir neçə hüquq normasına eyni (oxşar) məzmunlu dəyişikliklərin edilməsi nəzərdə tutulduğu halda, həmin normaların nöqsanları ümumi şəkildə də təsbit edilə bilər.

⁹ İstinad edilən hər bir presedentdə müvafiq problemlə əlaqədar hüquq tətbiqetmənin nədən ibarət olduğu qısa və aydın şəkildə izah edilməli, habelə presedentin aidiyyəti hissəsinə dəqiq istinad verilməlidir.

¹⁰ İstinad edilən hər bir məhkəmə aktının və ya digər aktın nömrəsi və tarixi göstərilməklə həmin aktda müvafiq problemlə əlaqədar hüquq tətbiqetmənin nədən ibarət olduğu qısa və aydın şəkildə izah edilməli, habelə həmin aktın aidiyyəti hissəsinə dəqiq istinad verilməlidir.

¹¹ Azı 3 xarici ölkənin qanunvericiliyinin təhlil edilməsi tövsiyə edilir.

- 5.1.2.2. qanunvericiliyi təhlil edilmiş hər bir xarici dövlətin aidiyyəti normativ hüquqi aktlarının dəqiq adı¹² və aidiyyəti struktur elementlərinin (maddələrin, bəndlərin və s.) nömrəsi;
- 5.1.2.3. problemlə əlaqədar xarici dövlətlərin aidiyyəti qanunvericiliyinin tətbiqi təcrübəsi barədə məlumat;
- 5.1.2.4. layihənin hazırlanması üçün əsas götürülmüş konkret xarici dövlətin qanunvericiliyi¹³ və bunun səbəblərinin izahı;
- 5.1.3. mediada dərc olunmuş materialların təhlili, o cümlədən:
 - 5.1.3.1. problemlə bağlı media subyektləri tərəfindən dərc olunmuş və (və ya) yayımlanmış materiallara istinadlar;
 - 5.1.3.2. istinad edilən hər bir materialın müvafiq problemlə əlaqədar aidiyyəti hissələrinin qısa və aydın təhlili;
- 5.1.4. fiziki və hüquqi şəxslərin müraciətlərinin təhlili, habelə normativ hüquqi akt layihəsinin “Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi”ndə və “Lisenzialar və icazələr” portalında yerləşdirilməsi tarixləri və daxil olmuş təkliflərin sayı;
- 5.1.5. “İctimai iştirakçılıq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun görülmüş tədbirlər¹⁴ (olduğu halda).

6. Proqnozlaşdırma bölməsi

- 6.1. Əsaslandırma sənədinin proqnozlaşdırma bölməsində müvafiq layihənin qəbul ediləcəyi təqdirdə onun ehtimal olunan aşağıdakı *mühüm* müsbət və mənfi təsirlərinin qiymətləndirilməsi¹⁵ barədə məlumatlar əks olunur:
 - 6.1.1. layihənin insan hüquq və azadlıqlarına təsiri;
 - 6.1.2. layihənin sosial təsiri¹⁶;

¹² O cümlədən onların orijinal dildə və ya mənbə dilində olan adları mötərizədə göstərilməlidir.

¹³ Normativ hüquqi akt layihəsinin hazırlanmasında xarici dövlətlərin qanunvericilik aktından istifadə olunduğu halda layihənin hər bir struktur elementi üzrə istifadə olunmuş xarici ölkənin qanunvericilik aktının adı, aidiyyəti struktur elementinin nömrəsi və mətni göstərilməlidir.

¹⁴ "İctimai iştirakçılıq haqqında" Qanunun 1.0.4-cü və 1.0.5-ci maddələri nəzərə alınmaqla hüquqi aktların layihələrinə dair ictimai müzakirə və dinləmələr həyata keçirildiyi halda bunun nəticələrinin göstərilməsi nəzərdə tutulur.

¹⁵ Belə qiymətləndirmə fəaliyyətinin təşkili və aparılması üçün OECD təşkilatının 2020-ci il tarixli “Regulatory Impact Assessment” təlimatında (https://www.oecd-ilibrary.org/governance/regulatory-impact-assessment_7a9638cb-en) nəzərdə tutulmuş tövsiyə və mövqelərdən istifadə edilə bilər.

¹⁶ **Sosial təsirin qiymətləndirilməsi** - demoqrafik, əhalinin sosial təminatı, əmək hüquqlarının təmin edilməsi, təhsil və səhiyyə xidmətlərinin göstərilməsi və (və ya) layihə üzrə aktual hesab edilən sair sosial təsir meyarları baxımından aparılır.

6.1.3. layihənin iqtisadi təsiri^{17 18};

6.1.4. layihənin ətraf mühitə təsiri¹⁹;

6.1.5. layihənin mühüm hesab edilən hər hansı digər birbaşa və ya dolay təsiri.

6.2. Ehtimal olunan təsir mühüm²⁰ hesab edildiyi halda, hər belə təsir barədə əsaslandırma sənədinə əlavə olunan ayrıca qiymətləndirmə hesabatı hazırlana bilər. Təsirin qiymətləndirilməsi hesabatının hazırlanmasına müvafiq sahədə ixtisaslaşan daxili və ya müstəqil ekspert (mütəxəssis) cəlb oluna bilər.

6.3. Ehtimal olunan təsir mühüm hesab edilmədikdə, bunun səbəbləri göstərilməklə bu barədə əsaslandırma sənədində müvafiq qeyd aparılır.

6.4. Əsaslandırma sənədinin proqnozlaşdırma bölməsində, həmçinin, layihənin tətbiqi (implementasiyası) üçün dövlət orqanları (qurumları) və ya yerli özünüidarəetmə orqanları tərəfindən həyata keçirilməli olan əsas tədbirlər barədə məlumat göstərilir.

7. Təsirə məruz qalan normativ hüquqi aktların siyahısı

7.1. Təsirə məruz qalan normativ hüquqi aktların siyahısı bölməsində normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi ilə əlaqədar ləğv edilməli, dəyişikliklər edilməli, habelə hazırlanmalı olan normativ hüquqi aktların (onların struktur elementlərinin) siyahısı aşağıdakı ardıcılıqla əks olunur:

7.1.1. Nazirlər Kabinetinin qərarlarının (onların struktur elementlərinin) siyahısı;

7.1.2. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının (onların struktur elementlərinin) siyahısı.

7.2. Təsirə məruz qalan normativ hüquqi aktların siyahısı layihəni hazırlayan dövlət orqanının (qurumunun) aidiyyəti struktur bölmələrinin təklifləri əsasında tərtib edilir. Layihənin aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılması zamanı həmin siyahı dəqiqləşdirilə bilər.

¹⁷ **İqtisadi təsirin qiymətləndirilməsi** - sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı, rəqabət mühitinin əlverişliliyi, ölkə üzrə ümumi daxili məhsulun həcmnin artması, yeni iş yerlərinin yaradılması, vergitutma və (və ya) layihə üzrə aktual hesab edilən sair iqtisadi təsir meyarları baxımından aparılır.

¹⁸ Lisenziyalar və icazələrlə bağlı normativ hüquqi akt layihələrinin hazırlanması zamanı iqtisadi təsirin qiymətləndirilməsi həmçinin Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 2 noyabr tarixli 432 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Tənzimləyici təsirin təhlili Qaydası" əsasında aparılmalıdır.

¹⁹ **Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi** – "Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 12 iyun 2018-ci il tarixli 1175-VQ nömrəli Qanununun 4.9-cu maddəsində göstərilən ekoloji təsir meyarları baxımından aparılır.

²⁰ Layihənin hər hansı "mühüm" təsirə malik olması layihəni hazırlayan dövlət orqanı (qurumu) və ya layihənin razılaşdırılmasında iştirak edən aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) tərəfindən məntiqi təhlil və qərarvermə əsasında aparılmış *ilkin qiymətləndirmə* yolu ilə müəyyən edilir. Xüsusi olaraq vurğulanmalıdır ki, "ilkin qiymətləndirmə" ehtimal olunan təsirin ekspert qiymətləndirilməsini nəzərdə tutmur və yalnız müvafiq orqan (qurum) tərəfindən məntiqi düşüncə (məntiqi təhlil və qərarvermə) nəticəsində ehtimal olunan təsirin "mühtəməlinə" qiymət verilməsini ehtiva edir.

Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədinin tərtib edilməsi Qaydalarına

Əlavə

Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədinin nümunəvi strukturu

Bölmə 1. Məqsəd və predmet

- 1.1. Layihənin hazırlanmasının hüquqi əsasları
- 1.2. Layihənin ümumi məqsədləri.
- 1.3. Layihə üçün nəzərdə tutulmuş normativ hüquqi aktın növünün seçilməsinin əsaslandırılması.
- 1.4. Layihənin predmeti.
- 1.5. Problemin tarixçəsi.
- 1.6. Dövlət tənzimləməsinə alternativ tənzimləmənin mümkün olmadığına əsaslandırılması:
 - 1.6.1. problemin maarifləndirmə yolu ilə həll edilməsinin səmərəsizliyi;
 - 1.6.2. özünü tənzimləmə və birləşmə mexanizmlərinin tətbiq olunmasının səmərəsizliyi;
 - 1.6.3. iqtisadi alətlər vasitəsilə tənzimləmənin səmərəsizliyi.
- 1.7. Təklif edilən əsas dəyişikliklər barədə məlumat.

Bölmə 2. Təhlil

- 2.1. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin və onun tətbiqi təcrübəsinin təhlili:
 - 2.1.1. müvafiq problemi tənzimləyən qüvvədə olan hüquqi aktların dairəsi və həmin aktların aidiyyəti struktur elementləri;
 - 2.1.2. hüquqi tənzimləmədə dəyişiklik edilməsi təklif olunan hər bir hüquq normasının ayrı-ayrılıqda nöqsanlarının əsaslandırılması;
 - 2.1.3. problemlə bağlı qüvvədə olan aidiyyəti qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi barədə məlumat:
 - 2.1.3.1. İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin presedentləri;
 - 2.1.3.2. məhkəmə təcrübəsi materialları;

2.1.3.3. dövlət orqanlarının (qurumların) aktları, o cümlədən inzibati aktlar.

2.2. Xarici dövlətlərin qanunvericiliyinin təhlili:

2.2.1. layihə ilə bağlı qanunvericiliyi təhlil edilmiş xarici dövlətlər və onların hüquqi aktları barədə məlumat;

2.2.2. problemlə əlaqədar xarici dövlətlərin aidiyyəti qanunvericiliyinin tətbiqi təcrübəsi barədə məlumat;

2.2.3. layihənin hazırlanması üçün əsas götürülmüş konkret xarici dövlətin qanunvericiliyi və bunun səbəblərinin izahı.

2.3. Mediada dərc olunmuş və (və ya) yayımlanmış materialların təhlili:

2.3.1. problemlə bağlı media subyektləri tərəfindən dərc olunmuş və (və ya) yayımlanmış materiallara istinadlar;

2.3.2. istinad edilən hər bir materialın müvafiq problemlə əlaqədar aidiyyəti hissələrinin təhlili.

2.4. Fiziki və hüquqi şəxslərin müraciətlərinin təhlili.

2.5. "İctimai iştirakçılıq haqqında" Qanuna uyğun görülmüş tədbirlər.

Bölmə 3. Proqnozlaşdırma

3.1. Layihənin insan hüquq və azadlıqlarına təsiri.

3.2. Layihənin sosial təsiri.

3.3. Layihənin iqtisadi təsiri.

3.4. Layihənin ətraf mühitə təsiri.

3.5. Layihənin mühüm hesab edilən hər hansı digər birbaşa və ya dolaylı təsiri.

3.6. Layihənin tətbiqi (implementasiyası) üçün dövlət orqanları (qurumları) tərəfindən həyata keçirilməli olan əsas tədbirlər.

Bölmə 4. Təsirə məruz qalan normativ hüquqi aktların siyahısı

4.1. Nazirlər Kabinetinin qərarlarının (onların struktur elementlərinin) siyahısı:

4.1.1. ləğv edilməli olan qərarlar;

4.1.2. dəyişikliklər edilməli olan qərarlar;

4.1.3. hazırlanmalı olan qərarlar.

4.2. Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının qərarları (onların struktur elementlərinin) siyahısı:

4.2.1. ləğv edilməli olan qərarlar;

4.2.2. dəyişikliklər edilməli olan qərarlar;

4.2.3. hazırlanmalı olan qərarlar.